לוי יצחק הירושלמי בחזיות אישיות

אצל מי לא דופקים על הדלת?

ך עמה של ראש הממשלה, ה' גב' גולדה מאיר, לנוכח ה' אריאשת כלפי עזיזים חדשים — לא נראה בעיני חדיש. כל אחד חייב שיהא הואו לגבי הנעשה ר' הבלתי־נעשה בכל תחומי המדינה והחברה — ראש־ממשלה לא כל שכן. מאיר קיימת אצלנו תופמ' אריאשת — הופחה של ראש הממ' שלה להתריע על כך ולתרום תרי' מה מפרטת להריסת החזונה. אולם רוגזה של הגב' מאיר הוא, במידה מנו, מלקמיוזי במקצת. בכל אופן, הגבול שהיא מציבה לפניו אינו ב' מקומו.

בעת האחרונה מרבה ראש הממ' שלה להיעצב עם צעירים. תופעה זו כשלעצמה היא חיובית. בפגישה עם שמריסטים, שנתקיימה בבית ברל ב' צופיה, בדרשה נגב מאיר, בין ה' שאר, לבעית היחס הטוריז לעולים המתגלה בחברתנו וכך אמרה: „מדוע אין השכן, ולאו־דווקא עובד משרד הקליטה, דופק בדלתו של העולה ה' חדש ונכנס כך סתם לביתו? אתם ה' המשיבה בפנותה אל התלמידים — נולדתם בארץ ואינכם יודעים מה הם חבלי קליטה". והיא הוסיפה: „מה אתם יודעים על העיירה היהודית מלאת העוגי והמכל? מה אתם יוד' עים על מעוקתם של יהודי בריה"מ? ישראל איננה של אותם יהודים שב' מקרה יושבים בה היום. היא שייכת לעם היהודי כולו".

סבורני, כי לא יימצא אדם יהודי אראנו שלא יסמוך שתי ידיו על דברים נכונים ונכוחים אלה. שבוע בהם אותם של אמת, אך בעת ובעונה אחת אין דברים אלה משקפים ה' אמת כולה. לכל היותר, יש כאן גילוי צד אחד של המטבע.

האומנם קיימת אצלנו ובתוכנו הר' גשת־זרות רק — דווקא — כלפי תשכן העולה־חדש ? גולדה מאיר הציגה שאלות — ואף באה בטענות — אל דור הבנים. זכותה. אולי גם חובתה. אולם גם לדור הבנים יש זכות — אולי גם חובה — להציג שאלות לדורי־הורים, ואף להציק להם לא מעט: „מדוע, למשל, אין דופ' קים על דלת ביתו של איש־השכונה, השכנה־הוותיקה? מה אתם, דור ה' אבות, יודעים על השכונה הישראלית מלאת העוני והסבל? מה אתם יודי' עים על מצוקתם של יתודים שאבו' יתיהם ואבות־אבותיהם באו מארצות האיסלם וישבבים כבר דורי־דורותיים במעונות־עוני וחיים חיי מרורים ו' מדוכה? ישראל איננה של אותם יהודים אידיליים ברובעים מיר' חמים ומיוחדים. כל אחרתי המדינה שבים. לכל יהודי בארץ־ישראל יש חלק בקשיאן של המולדת".

שמעתי לא אחת שאלות־מעצנות' ערבוניות־קרבלנות־עשות שכאלה מפי צעירים „דרומיים" בתל־אביב, „בני לאים" (חשבני ת.,הלאומי") בירו' שלים, ומפי „סאליבים" (תושבי ואדי סאליב) בחיפה: אנחנו אודחים מסוג שני ושלישי. אלה מ.שם/ („הצפוניים" בתל־אביב, אנשי רחביה בירושלים, ואנשי הר הכרמל בחיפה) רק עוברים אצלנו במכוניות הממוזגות שלהם. אנחנו לכל היותר זם באים לשוק. אנחנו ה„מלוכלכים". אותנו מזניחים. אנחנו טובים רק בשביל הבשר. רק בצבא אנחנו יחד. אבל רק עושים ב„מדים" — ושוב לא מכירים אותנו. בקרטיי אומרים שלום, אם בכלל. אנחנו אנשי השכונה. אנחנו לא רק ערבים. אנחנו גם צ'רצ'ופים. אנחנו לא שיכנוים".

והרי עובדה היא, שאין לבטלה ואין למחוקה במלים בעלמא: קיים נ' כ' ר' בתוך הוותיקים. אראנו מחר לקח לא רק בין „ותיקים" לבין „ע' לים חדשים", בין „צריחות פיתוח" לבין ערים, אלא גם לפי שכונות ו' רובעים בתוך הערים המשבשות ה' ותיקות. כאן קיימים במציאות מר' שגים, כגון „הם" ו„אנחנו", „דרי' מיים" ו„צפונים", וכיוצא באלה. לי' מרבה הקלון הצובר, החלוקה תגיאו' ברפת היא, לרוב, גם חלוקה על רקע עדתי.

עובדה זו מעיקה מאוד על ליבו' תיהם של בני השכונות והפרברים הנדחקים. קובלנותיה הצודקות של גולדה מאיר על קוסר היחס לעולים — אין בהן מעבא־של־ממש למצוקו' תיהם של בני הארץ. האלה, שעוגתה של ראש הממשלה — אין בהן אפילו כדי להסיר, או לחקל, את המועקה מליבותיהם. אבל לא. מעבים מהם — שימת הדגש על העולים בלבד, תוך סטיתה על בר גורלם של המכבנות החלשות בארץ, רק מוסיפה מרירות על המועקה.

* * *

ך ראשית המשבע עשיתי כמה שעות בחברת צעירים בשכונת־עוני, מעניין לעניין בחגלגלה השיחה ונגעה בבעיית היחס לעולים חדשים ולדב' ריה של ראש־הממשלה בנדון. כמה צעירים — שאינני מכירם ואינני יודע א תעבדם — דיברו על כך בחרירות רבה. הם הציגו כמה שאלות: „מדוע אין ראש־הממשלה ומנהיגי כל ה' מפלגות־מרימים קול־זעקה על הזנר' היחס והאדישות כלפי מחנה גדול של ותיקים, שעד עצם היום הזה הוא מקופח ביותר? מדוע הם לא מציגים לעצמם ולאורחים השייכים למעמד ה' מבוסס החדש במדינה את הדרישה לעשות יותר, כדי להסיר מחיצות בי' גם לבינינו? בימים־שלי־ערב־בחירות הוסיפו — רבים המבקרים בשכו' נות, בתקופת מלחמת־הבחירות יש ל' כולם זמן בלתי־מוגבל הרי לדפוק על דלתות בתיהם. ראש־הממשלה, כל ה' שרים, מנהיגי כל המפלגות וכל ה' עסקנים, סוקרים, את השכונות לאורך ולרוחב. מדוע הם לא מקדישים עשי' רית מאחתו זמן לביקור באותן שכו' נות בכל יומות השנה ז'?

הם דיברו בחרירות — מעיכר היה בהם, שהעיכור הזה כואב להם. הם מצפים לנקישה על דלת ביתם ב' סתם־יום־של־חול.

מיותר לציין, עד כמה מסוכן — מן הבחינה החברתית — הגיבור, דינו — אחד: עיקרי־עיקרו מן השורש.

השורש הוא — בתוך היישוב הוותיק, בינו לבינו. כאשר ותיקים אינם מתקרבים ואינם קרובים ל' שכניהם הוותיקים — אם בגלל מוצאם הסוציאלי ואם בגלל מנהגם העדתי — כיצד תיוצר קירבה בין ותיקים ל' בין חדשים? כאשר הבסיס מעוגר — אי־אפשר לבנות עליו בניין איתן ויציב.

* * *

ך המה, כי אצל דור האבות — ל' פחות, אצל חלק ממנו — אין מידה דרושה של רגישות כלפי השורש. אולי משום שהם לא נולדו בארץ. מי תוך כך הם קרובים יותר אל אלה ש' באו מהעיירה היהודית בגולה. אבל סוף־סוף אנחנו חיים פיתם בארץ־ישראל. כולנו. ובוחאם לכך אנחנו חייבים לכתן את פעולותינו, בלי ל' הכחיש, חליה וחליה, למורשת מן הגולה וליחסנו אל אחינו בני ישראל בתפוצות.

לא יניץ לדור האבות — ולבולנו — להשחיז את הרגישות.

שירות אמבסדור החדש של TWA לפרנקפורט.

707 יום־יום. ממריא 07.10

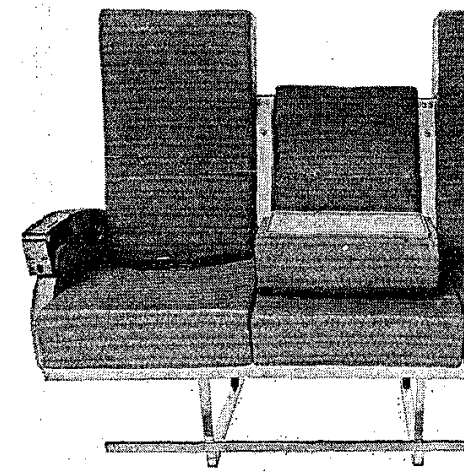

המושבים הזוגיים במחלקת התיירים
הינם רק חלק קטן של
שירות אמבסדור של טי.וו.א.

TWA

מעריב מאחרת

מאת אמנון דרור

טלוויזיה אינה מונופולין ממלכתי

ערוץ נוסף לא יופעל על־ידי הממשלה בשל קשיי מימון ✶ טלוויזיה פרטית ב„מעגל סגור" מותרת לפי החוק, אך הדבר נמנע עקב שיקולים מדיניים של הממשלה הנוכחית ✶ איסור זה אינו עולה בקנה אחד עם זכויות הפרט בחברה הדמוקרטית, ורק חקיקה ברורה בתחום זה תמנע סתירה ביחסי השלטון והאזרח

שרי ממשלה, ארגונים ואיגודים הביעו באחרונה התנגדות להקמת טלוויזיה מסחרית. אף על פי כן נראה, שמוקדם או מאוחר תקום טלוויזיה מסחרית בישראל.

ד"ר ה. יחזל — מי שהיה יו"ר רשות השידור — רמז לא מכבר כי לא יהיה מנוס ממיסחור הטל' וויזיה; בהקשר אחר גילה דעתו, ש' הוצאל והפעלת ערוץ טלוויזיה נוסף — לא מסחרי — תהיה כרוכה בחשי' קעה של כ־100 מיליון לירות, נראה לו שבעתיד הקרוב לא יופעל ערוץ שני.

אולם לאורך ימים עשויה המציאות לטפות על פני המתבאים־המולנים.

שני הגיומקים נגד הקמת טלוויזיה מסחרית — העקרון־הדיבוי החתפ' ציב: הועלו בשעתם גם נגד הפ' עלת הטלוויזיה הלכלית; ודב סמוך להקמתה היה מסחר הטלוויזיה גדול ממספר התומכים. אף על פי כן, ברגע האחרון, נתקבלה ברוב קולות החלטה בוכלה הקמת הטלוויזיה. דרי' מה כי הוחמתות דומה צפויה לגבי ביגון ערוץ נוסף, או לגבי טל' וויזיה מסחרית.

בביבור רחוק דעת, שהחוק אוסר הקמת תחנת־שידור נוספת, בין אם במעגל סגור בין אם בצורה אחרת, אלא שזו מקורה בטעות. שכן ה' מחוקק הניח במפורש אפשרות של הקמת תחנת שידור נוספת. כמחינה זו, נוגדת עמדתו את „מדיניות הי' ממשלתי" כפי שהשתקפה פעמים מס' פר בבית־הדין העליון, אשר דן ב' סוגיה זו.

חקיקה בנוסא הנדון מיוסדת על 3 חיקוקים; פקודת הטלגרף האל' חוטי משנת 1924; פקודת בתי־הדואר משנת 1930, וחוק רשות השידור תשכ"ה, 1965, המסדיר את השידו' תים הממלכתיים הניתנים לציבור ב' אמצעות שידורי הרדיו והטלוויזיה.

☆ ☆ ☆

חוק רשות השידור (סעיף 49) מלמד, כי הכנסת קבעה במפורש, שהחוק לא יחול על שידורים במעגל סגור. עם זאת, נקבעה הוראה רישוי המעם המרר הטלגרף האלחוטי ושקתת בתי הדואר.

סעיף 49 בחוק הרשות אומר: „בלי לגרוע מהראוים בסעיף זה לעיל, הוראת חוק הרשות לשידור לא למשטר־ריפי' לא יחול האמור בחוק זה: ג. על שידורים מתחנת צבאית או מחנות משטרה, שאינם ניתנים לצי' בור; ב. על שידורים בטוח מוגבל אר במעגל סגור, או שידורים אחרים שאינם ניתנים לציבור, כפי שייקבע בתקנות שיתקנו לענין סעיף זה לאחר התיעצות בשר הדואר"...

בסעיף 47 להצעת חוק רשות השי' דור (25.2.63), הצעת הממשלה כ: „האמור בחוק זה לא יחול על שי' דורים מתחנות צבאיות וכן על שי' דורים מתחנות פרטיות המגיעות ל' טווח מוגבל, כפי שיקבע בתקנות המאושרות לאגשים הגרים באותו שוחף". גם בדברי הסבר של המס' שלה להצעת החוק מדגיש, ש„רשות השידור" תקבל לידיה את שירות השידור „ע"ו לתחנות שידור פרטיות, המשדרות לציבור מוגבל ומפוצל"...

☆ ☆ ☆

שפקה זו מלמדת, כי הממשלה לשעבתר של מר בגיצקי, שביקש מתן היתר לפריכת המיתר טוטו, כי הופלה לרעה, „מדיניות של משדר ומאחר, שבראאנו לידי סיקום לגמר לומר שבגיצקי את ההיתר המבוקש. אינה עולה בקנה אחד לא עם הוראות החוק ולא עם כוונת המחוקק, כפי שהיא משתקפת מלשונו, ועל כן יש לפסלה..."

היקוק לכך נמצא בפסק־דין אחר („אלל אופנהיימר נגד שר הפנים הבריאות"), שבו נאמר: „תימנעות מלממש ולהגשים חוק קיים ומחייב אינה מדיניות ואינה יכולה להיות מדיניות מכל בחינה שהיא. היא רק גורמת לדמורליזציה כיחסי השלטון והאזרח וגוררת אחריה פריקה עול של כל חוקי המדינה".

משפטן בכיר בעניין הגיב על פסק־דין זה באומרו, שבהתאם ל' „פקודת בתי־הדואר והטלגרף האל' חוטי" ניתנה לשר הדואר סמכות ליתן היתרים להפעלת תחנת טל' וויזיה. המדיניות שלקח אין לומר שיתרים כלשהם אינה עולה בקנה אחד עם הסכמיות שהוגבלו לשר. ואת, „שעה שהמחוקק בחוק רשות השידור צפה קיומן של תחנות הטל' וויזיה הפרטיות".

לדעת אותו משפטן, ושאי של ה' דואר (התקשורת) להפעיל סמכויותיו ההאמה לחוק, אך אלה מכוונות לשרי' קולים שכניים, כגון הסדרת מועדי השידורים, חלוקת ערוצים וכיו"ב — ואו לא!

☆ ☆ ☆

ייתכן שהחברה הישראלית יכולה ותריכה להתפקד בתחנת טלוויזיה ממלכתית אחת. ייתכן, שהציבור משתכנע שיחסב אם לא ויפעלו תחנות טלוויזיה ורדיו ב„מעגל סגור" על־ידי הונים המתעניינים בנושאים מני' דרים (פפורט, משחקות מקצועיות ובמ').

אולם אין זה נבון ואף לא מועיל. שעה שהציבור מוותר מראש — ללא בירור וויכוח מוסכמי — על אחת מזכויות־היסוד שלו.

שידורי טלוויזיה, בדומה לשידורי רדיו ומרסום בעתונות, הם זכויות־יסוד של האזרח. כל עוד קיים בתחום זה מופש הפרט, אין המשטלה יכולה לאסור אם קיומן אלא על פי חוק. משום כך, יש בהחלט מקום לשאלה, אם המשטלה — במסגרת מדיניותה — זכאית להחליט על מלכתחות שידורי הטלוויזיה והרדיו, שעה שי' תחום זה לא יוחד בחוק אך חוק למדינה. מדיניות זו כונעת גם עצם השימוש בסמכויות הרישוי המוקנות לשר הדואר, בהתאם ל„פקודת הי' דואר" ו„פקודת הטלגרף האלחוטי".

אף שהשמטתם העילונים התבטאו רק על הגיטוק שקיימת, כביכול, מדיניות משטלתית בנושא, הן, סמך הם אם קיימה משטלת ישראל אי' עצם ביטוי רציני וממשמי. מה שקורו מדיניות ממשלתית אינו אלא הזלזול של שר זה או זה. הסבור שהוא מכוון לדעת שאר חברי הממשלה.

יתכן, שאילו נערך בירור מקיף, היתה הממשלה נאלצת לייחס חוק מיוחד המאוסר ריבוי תחנות שידור — אך אפשר שתיתה מעדיפה להימנע מכפיחת חוק, שיצמצם את מרחב־ה' ביטוי ואשר יש בו ביטול פגיעה בכזכויות הפרט בחברת דמוקרטית.

הכירה בכך שעשויות לקום תחנות־שידור פרטיות המשדרות לציבור מוגבל ומצומצם. תמונת „תחנת־שידור פרטית המשדרת לציבור מוגבל", בולל ללא ספק שידורים במעגל סגור, לתושבי אזור, עיר, או חבלת עירב.

ניתן איפוא לכבוע בוודאות, ש' שידורי הטלוויזיה בישראל לא יהוי אבו ואין בל יסור מעבר לעצנת, פאילו נחום זה שטחר לחבינה.

נשוך הוא: בחוק רשות השידור עצמה הכנסת את קיומם אי־היוצ' רוחם של שידורי טלוויזיה ב„מעגל סגור" וקבעה במפורש, כי החוק לא יחול עליהם. זאת, בלי לפגוע בחובת רישוים בדין.

כן מסתבר, שחן „פקודת בתי הי' דואר" ון „פקודת הטלגרף האלחוטי", מעניקות לשר הדואר שיקול־דעת בלתי־מוגבל בכל הכרוך בהענקת רשיונות להקמת תחנת טלוויזיה.

ההפרדה בין התקיקה לבין חובת הרישוי. משמע משרד הדואר — ש' שיקוליו מנותים ע"י מדיניות הממ' שלה — בא לביטוי במסיקה של בית־הדין הגבוה לצדק, שדן בסוגיות זו מספר פעמים.

בראשונה עמד בוגא זה במבחן שעה שפנה הואדר ויקטור אראצ' בגיצ"ע בדרישה, ששר הדואר יגמוך מדוע לא יעניק לו רשיון להקים ולהפעיל רשת טלוויזיה.

שר הדואר סירב להיענות לבקשה זו, בנמקו הלאלטחר בכך, שמדיניות הממשלה אינה גורסת מתן רשיון. לדעתו הוא לא לתחיר ריבוי תחנות. כפי שמסתבר, אין המדיניות המנו' שלתית בנושא הנדון וכוחה של הממשלה להתערב בו, מובנים כאלי' הם. בבגיצ שהוגש עליידי מפעל פרסי מסריים נגד שר המסחר והתע' שיה, קבע השופט ויתקון כ: „אין הסינות מיוחדת פרושה על המושג „מדיניות, הנעלת את הדלת בפני כל דרישה ותקירה סטיוימה. בוודאי אין לשלול ממנו זכותו אלא בדרך הוגן, כלומר, ע"י מעשה תקיקה. ואיש לא יטען כי אפשר לשנות את המצב על סבך החלטת הממשלה"...

ולהלן: „הדין יוכרע בהתאם לזכותו הפוטיבית של האזרח ואין מקום במסגרת הדיון המשפטי לשיקולים מדיניים"... מקום שהתערבות של ה' אזרח להחלת המדיניות המכלית ב' מקרה המיוחד שלו, כלומר, הוא מדגן נגד מסיגת מהכללי ושרי' רות לכך מצד הרשות. ושאי גם רשאי ביהמ"ש להתערב בדבר..."

במקרים מסוימים, קבע, ביהמ"ש באורח מפורש את תובתו לבדוק אם מדיניות הממשלה עולה בקנה אחד עם החוק. כך למשל, נאמר בבגיצ' ל. בגיצקי נגד שר הדואר, שיש יסוד משמעי בהחלטת הממשלה, שבמקרה זה לא יופעל ערוץ נוסף בשל קשיי מימון ✶ טלוויזיה פרטית ב„מעגל סגור" מותרת לפי החוק, אך הדבר נמנע עקב שיקולים מדיניים של הממשלה הנוכחית ✶ איסור זה אינו עולה בקנה אחד עם זכויות הפרט בחברה הדמוקרטית, ורק חקיקה ברורה בתחום זה תמנע סתירה ביחסי השלטון והאזרח

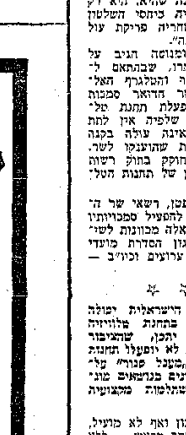

ד"ר חיים יחיל
לא יהיה מנוס ממיסחור

שלמי, בקבעו ששר הדואר אמר למר בן־עצמו כי מדיניות הממשלה זאת שלא ליתן רשיונות מסוג זה, וכי אם יגתן רשיון לא יהיה מנוס ממתן רשיונות כאלה גם לאחרים...

המצב הקיים תוא, איפוא, שהחוק משאיר במפורש פתח להקמת תחנות בוספות, אך מדיניות הממשלה מנו' מתה היא לא לתחיר ריבוי תחנות. כפי שמסתבר, אין המדיניות המנו' שלתית בנושא הנדון וכוחה של הממשלה להתערב בו, מובנים כאלי' הם. בבגיצ שהוגש עליידי מפעל פרסי מסריים נגד שר המסחר והתע' שיה, קבע השופט ויתקון כ: „אין הסינות מיוחדת פרושה על המושג „מדיניות, הנעלת את הדלת בפני כל דרישה ותקירה סטיוימה. בוודאי אין לשלול ממנו זכותו אלא בדרך הוגן, כלומר, ע"י מעשה תקיקה. ואיש לא יטען כי אפשר לשנות את המצב על סבך החלטת הממשלה"...

ולהלן: „הדין יוכרע בהתאם לזכותו הפוטיבית של האזרח ואין מקום במסגרת הדיון המשפטי לשיקולים מדיניים"... מקום שהתערבות של ה' אזרח להחלת המדיניות המכלית ב' מקרה המיוחד שלו, כלומר, הוא מדגן נגד מסיגת מהכללי ושרי' רות לכך מצד הרשות. ושאי גם רשאי ביהמ"ש להתערב בדבר..."

גם הטעם השביב שר הדואר בשלי' לה, ובהנסקתו שוב התבסס בגיצ' ל. בגיצקי נגד שר הדואר, שיש יסוד משמעי בהחלטת הממשלה, שבמקרה זה לא יופעל ערוץ נוסף בשל קשיי מימון ✶ טלוויזיה פרטית ב„מעגל סגור" מותרת לפי החוק, אך הדבר נמנע עקב שיקולים מדיניים של הממשלה הנוכחית ✶ איסור זה אינו עולה בקנה אחד עם זכויות הפרט בחברה הדמוקרטית, ורק חקיקה ברורה בתחום זה תמנע סתירה ביחסי השלטון והאזרח